

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Şayı : 18179

Tarih : 21.05.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engelliler Hakkında Kanun ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 5-6-2026	Esas No: 2/3707

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
22 Mayıs 2026
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
22 Mayıs 2026
No: 1865939

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de engelli bireyler uzun yıllardır yalnızca fiziksel engellerle değil; yoksulluk, erişimsizlik, sosyal dışlanma ve kamusal ihmal ile de mücadele etmektedir. Özellikle ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihazlara erişim alanında yaşanan yapısal sorunlar, engelli yurttaşların bağımsız yaşam hakkını doğrudan ihlal eden bir noktaya ulaşmıştır.

Bugün mevcut Sosyal Güvenlik Kurumu geri ödeme sistemi, engelli bireylerin gerçek yaşam ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak bir anlayışla işlemektedir. Sistem; insan onuruna yakışır yaşamı değil, “asgari maliyetle minimum destek” yaklaşımını esas almaktadır. Oysa engellilik bir “yardım” meselesi değil; hak, eşit yurttaşlık ve kamusal sorumluluk meselesidir.

Türkiye’de amputasyon yaşayan bireyler, serebral palsili çocuklar, kas hastaları, omurilik yaralanması bulunan bireyler, nöromüsküler hastalıklarla yaşayan yurttaşlar ve farklı ortopedik engel grupları; yaşamlarını sürdürebilmek, eğitim hakkına erişebilmek, çalışabilmek ve toplumsal yaşama katılabilmek için gelişmiş teknolojik desteklere ihtiyaç duymaktadır. Ancak mevcut durumda; mikroişlemcili protezler, myoelektrik kol sistemleri, gelişmiş yürüme ortezleri, kişiye özel postür destek sistemleri, robotik destekli rehabilitasyon cihazları gibi ileri teknoloji ürünlerin önemli bir kısmı SGK tarafından ya hiç karşılanmamakta ya da son derece düşük katkılarla sınırlı tutulmaktadır. Bu nedenle engelli bireyler yüz binlerce lirayı bulan maliyetlerle baş başa bırakılmaktadır. Günümüzde ileri teknoloji protez sistemlerinin maliyetleri 200 bin TL’den başlayıp çok daha yüksek rakamlara ulaşabilmektedir. Bu durum, engelli yurttaşların yaşam hakkını gelir düzeyine bağlı hale getirmektedir. Oysa Anayasa’nın 2’nci maddesinde tanımlanan sosyal devlet ilkesi ile 10’uncu maddede düzenlenen eşitlik ilkesi; engelli bireylerin yaşamlarını kolaylaştıracak pozitif yükümlülüklerin kamu tarafından yerine getirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Engellilik; bireyin bedensel farklılığından değil, toplumsal ve kamusal engellerden kaynaklanan siyasal bir eşitsizlik alanıdır. Bu nedenle engelli bireylerin yaşadığı sorunların çözümü “yardım” eksenli değil; hak temelli, özgürlükçü ve eşit yurttaşlık perspektifiyle ele alınmalıdır. Mevcut sistem ise engelli bireyleri bağımsız yaşamdan uzaklaştırmakta; aileye bağımlılığı artırmakta, eğitim, çalışma ve kamusal yaşama katılımı sınırlandırmaktadır. Özellikle yoksul engelli bireyler açısından ileri teknoloji cihazlara erişim fiilen imkânsız hale gelmektedir. Bu durum, engellilik ile yoksulluk arasındaki döngüyü daha da derinleştirmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Türkiye nüfusu 2024 yılı itibarıyla 85 milyon 664 bin 944 kişiye ulaşmıştır. Nüfusun yaşlanması, kronik hastalıkların artışı, depresyon, iş kazaları, trafik kazaları ve savaş/çatışma kaynaklı sağlık sorunları dikkate alındığında; yardımcı teknolojilere ihtiyaç duyan birey sayısının da giderek arttığı bilinmektedir. Buna rağmen mevcut mevzuatta; kişiye özel cihaz hakkı açık biçimde tanımlanmamış, teknolojik güncelleme zorunluluğu getirilmemiş, yoksul engelliler için ek destek mekanizmaları oluşturulmamış, engelli örgütlerinin karar süreçlerine katılımı güvence altına alınmamıştır.

Bu Kanun Teklifi ile; SGK geri ödeme sisteminin “en düşük maliyet” yaklaşımdan çıkarılması, engelli bireyin fonksiyonel ihtiyacını esas alan hak temelli bir modele geçilmesi, ileri teknoloji ortez ve protezlerin geri ödeme kapsamına alınması, geri ödeme listelerinin düzenli güncellenmesi, ekonomik yetersizlik nedeniyle cihazlara erişemeyen engelli bireyler için ek destek mekanizmalarının oluşturulması, engelli örgütlerinin karar süreçlerine katılımının sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'a "Ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihazlar" başlıklı ek madde eklenerek engelli bireylerin bağımsız yaşam hakkının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Mevcut mevzuatta engelli bireylerin yardımcı teknolojilere erişimine ilişkin açık ve kapsamlı bir yükümlülük düzenlenmemiştir. Bu durum özellikle amputasyon yaşayan bireyler, serebral palsili çocuklar, kas hastaları, omurilik yaralanması bulunan bireyler ve farklı ortopedik engel grupları açısından ciddi eşitsizliklere yol açmaktadır.

Günümüzde ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihazlar yalnızca tıbbî araçlar değil; engelli bireylerin eğitim hakkına erişimi, çalışma yaşamına katılımı, bağımsız hareket edebilmesi ve toplumsal yaşama eşit katılımı bakımından temel gerekliliklerdir. Ancak yüksek maliyetler, yetersiz sosyal destek mekanizmaları ve kamusal politikaların eksikliği nedeniyle çok sayıda engelli birey ihtiyaç duyduğu cihazlara erişememektedir.

Maddeyle birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına koordinasyon görevi verilmekte; ayrıca belediyelerin de bu sürece aktif biçimde katılması öngörülmektedir. Çünkü engelli bireylerin yaşadığı sorunlar yalnızca merkezi idarenin değil, yerel yönetimlerin de doğrudan sorumluluk alanındadır. Yerel yönetimler engelli bireylerin gündelik yaşamına en yakın kamu kurumları olarak; sosyal destek, erişilebilirlik ve sosyal hizmet politikalarının uygulanmasında önemli bir role sahiptir.

Bu kapsamda belediyelerin; yerel destek programları oluşturabilmesi, yardımcı teknolojilere erişimde sosyal destek sunabilmesi, ekonomik yetersizlik yaşayan engelli bireylere katkı sağlayabilmesi, yerel ölçekte ihtiyaç tespiti yapabilmesi amaçlanmaktadır.

Düzenleme ile merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında koordinasyonun güçlendirilmesi, engelli bireylerin ihtiyaçlarının yerinde tespit edilmesi ve sosyal devlet ilkesinin hem merkezi hem yerel düzeyde etkin biçimde hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

MADDE 2- Maddeyle, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 63'üncü maddesinde değişiklik yapılarak ortez, protez ve kişi kullanımına mahsus tıbbî cihazların karşılanması engelli bireyin gerçek yaşam ihtiyaçlarının esas alınması amaçlanmaktadır.

Mevcut uygulamada Sosyal Güvenlik Kurumu geri ödeme sistemi çoğu durumda "asgari maliyet" yaklaşımına göre işlemekte; güncel teknolojik gelişmeler ve kişiye özel ihtiyaçlar yeterince dikkate alınmamaktadır. Bu nedenle engelli bireyler ihtiyaç duydukları ileri teknoloji cihazlara erişebilmek için çok yüksek maliyetlerle karşı karşıya kalmaktadır.

Özellikle mikroişlemcili protezler, gelişmiş yürüme ortezleri, myoelektrik sistemler ve kişiye özel yardımcı teknolojik cihazların önemli bir kısmı geri ödeme kapsamı dışında kalmakta veya yetersiz ödeme limitleri nedeniyle erişilemez hale gelmektedir.

Maddeyle birlikte; engelli bireyin fonksiyonel gereksiniminin esas alınması, bağımsız yaşam hakkının gözetilmesi, toplumsal yaşama tam ve etkin katılımın desteklenmesi, geri ödeme sisteminin güncel teknolojik standartlara uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca geri ödeme listelerinin düzenli biçimde güncellenmesi ve bu süreçlere engelli alanında çalışan sivil toplum kuruluşları, uzmanlar ve akademisyenlerin katılımının sağlanmasıyla karar süreçlerinin demokratikleşmesi ve bilimsel esaslara dayanması hedeflenmektedir.

MADDE 3- Maddeyle, engelli bireylerin ihtiyaç duyduğu ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihazların “finansmanı sağlanmayacak sağlık hizmetleri” kapsamında değerlendirilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

5510 sayılı Kanun’un 64’üncü maddesi Kurumca finansmanı sağlanmayacak sağlık hizmetlerini düzenlemektedir. Ancak uygulamada bu hüküm nedeniyle birçok ileri teknoloji yardımcı cihaz geri ödeme kapsamı dışında bırakılabilmekte veya son derece sınırlı geri ödeme modelleri uygulanmaktadır.

Bu durum engelli bireylerin bağımsız yaşam hakkını doğrudan zedelemekte; eğitim, çalışma ve sosyal yaşama katılımlarını sınırlandırmaktadır. Özellikle ekonomik yetersizlik yaşayan engelli bireyler açısından ileri teknoloji cihazlara erişim fiilen imkânsız hale gelmektedir.

Maddeyle birlikte sağlık kurulu raporuyla ihtiyaç olduğu tespit edilen yardımcı cihazların finansman kapsamı dışında bırakılmasının önüne geçilerek sosyal devlet ilkesinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Düzenleme ile engelli bireylerin insan onuruna yakışır yaşam hakkının korunması, toplumsal eşitliğin güçlendirilmesi ve engelliliğe ilişkin hak temelli yaklaşımın geliştirilmesi hedeflenmektedir.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

ENGELLİLER HAKKINDA KANUN İLE SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihazlar

EK MADDE 1- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı engelli bireylerin bağımsız yaşayabilmeleri ve topluma tam ve etkin katılımları için ihtiyaç duydukları ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihazların erişilebilir, ulaşılabilir ve nitelikli biçimde sunulmasını sağlamakla yükümlüdür. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve belediyelerin koordinasyonunda; ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihazlara erişemeyen engelli bireyler için destek programları oluşturulur. Bakanlık bu programlar kapsamında ek ödeme, katkı desteği, hibe ve sosyal yardım gibi modeller ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 2- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine aşağıdaki paragraf ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ortez, protez ve kişi kullanımına mahsus tıbbî cihazların karşılanmasında engelli bireyin fonksiyonel gereksinimi, bağımsız yaşayabilmeleri ile topluma tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve güncel teknolojik standartlar esas alınır.”

“Ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihazlara ilişkin geri ödeme listeleri; tıbbi ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda en geç iki yılda bir güncellenir. Güncelleme süreçlerinde engellilere yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, uzman hekimler ve üniversitelerin ilgili bölümlerinde çalışan akademisyenlerin görüşü alınır.”

MADDE 3- 5510 sayılı Kanunun 64 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Engelli bireylerin bağımsız yaşayabilmeleri ve topluma tam ve etkin katılımları için ihtiyaç duydukları sağlık kurulu raporuyla tespit edilen ortez, protez, kişi kullanımına mahsus tıbbî cihazlar ve ileri teknoloji yardımcı sistemler; finansmanı sağlanmayacak sağlık hizmetleri kapsamında değerlendirilemez.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.